

יומן מלחמה גד' 264

גדוד 264 (גד' 1 במסגרת חטיבה 421) הוקם במהלך שנת 1972 והתבסס בעיקרו על לוחמים שהשתחררו זה מכבר משירות בקו התעלה, רובם בוגרי קרבות מלחמת ההתשה.

יום כיפור - שבת - 6.10.1973

בבוקר, עוד בטרם ניתנה פקודת הגיוס, המג"ד גיורא לב הודיע לסמג"ד אילן מעוז להיערך לגיוס הגדוד. לאחר פקודת הגיוס נפתחו מחסני החירום של החטיבה בשדה תימן. מאחר והחטיבה הייתה בשלבי הקמה, טרם הושלם הקמת מערך הטנקים שלה. לכן, הגדוד הופנה לקליטת טנקים וציוד לחימה בבית הספר לשריון בגיוליס (בקרבת אשקלון). גיורא נסע לגיוליס והורה לאילן הסמג"ד לשלוח את החיילים המתגייסים משדה תימן לגיוליס. התייצבות חיילי הגדוד בשדה תימן החלה בשעות אחה"צ והגיעה לשיאה בשעות הערב והלילה. עם קליטת החיילים, חיולם וציודם בציוד אישי, הם נשלחו בקבוצות לבית ספר לשריון לקבל את הטנקים וציוד לחימה. בגיוליס התגלה כי מצבם הטכני של הטנקים שנמצאו במקום היה גרוע ביותר (טנקים אלה שימשו להדרכת חיילים במקצועות השריון). גם רמת הציוד במחסני ביה"ס לשריון הייתה ירודה. פריטים חיוניים ביותר כגון: מקלעים, משקפות ומכשירי גירוז היו חסרים במלאי. למרות הקשיים ושעת הלילה המאוחרת, בסיומו של יום מתיש, החלה הכנת הטנקים לפעולה וזיוודם בציוד. פעולה זו נמשכה ברציפות עד שעות הבוקר שלמחרת.

גמר הצטיידות והתחמשות בגיוליס בבוקר 7.10.73

יום ראשון – 7.10.1973

בסביבות השעה 9:00 בבוקר החלו יחידות הגדוד לנוע מגיוליס דרך אשקלון ונתיבות לשדה תימן. הובטח כי שם יושלמו הציוד, הנשק, הדלק והמזון שהיו חסרים. בשדה תימן חברו אל הגדוד פלוגת חרמ"ש ע"ג 5 זחל"מים וכן זחל"מ מרגמה 81 מ"מ, זחל"מ חבלה, זחל"מ טכני וזחל"מ פיקוד. מכיוון שבפועל לא בוצעה השלמת הפריטים כמובטח, יחידות הגדוד המשיכו לנוע משדה תימן לכיוון שיבטה, בציפייה כי השלמת הציוד תיעשה שם. חלק מהטנקים שנזקקו לדלק באופן דחוף תודלקו בתחנות דלק אזרחיות בבאר שבע.

הגדוד בתנועה על זחלים ע"י אשקלון

גם בשיבטה ציפתה לגדוד אכזבה והציוד החסר לא הושלם. יחידות הגדוד ניצלו את העצירה בשיבטה לביצוע תיאום כוונות של תותחי הטנקים. אחר כך נמשכה התנועה של יחידות הגדוד דרך ניצנה לכיוון רפידיים בלב סיני. יחידות הגדוד בשלב זה היו :

מפקדת גדוד – 3 טנקים : מג"ד - גיורא לב + קמב"ץ - שאול שגיב , סמג"ד - אילן מעוז , קצין קישור ארטילרי - אלי ברעם .

פלוגה א' בפיקוד נדב מן - 9 טנקים

פלוגה ב' בפיקוד אהוד כוכבי - 9 טנקים

פלוגה ג' בפיקוד יוסי ברגר (רגב) – 7 טנקים

פלי' חרמ"ש בפיקוד שמואל סלמור – 5 זחל"מים

מחלקת מרגמות 81 מ"מ בפיקוד יואב אלדאג – זחל"מ אחד

מחלקת סיור בפיקוד אברהם דרומי

מחלקת קשר בפיקוד שמעון זיו

מחלקת חימוש בפיקוד יורם בן-ארי

מחלקת רפואה בפיקוד ד"ר שמעון בר מאיר

פלוגת מפקדה בפיקוד גדליה יוסקוביץ

בשעות הלילה המאוחרות יחידות הגדוד הגיעו למרחב רפידיים. שם עסקו בתדלוק בתחנת הדלק האזרחית בצומת רפידיים ובגמר התארגנות לקראת כניסה ללחימה למחרת בבוקר.

בשעות אחר הצהריים התקבלה פקודה לבצע תנועה מהירה דרומה על ציר הרוחב לכיוון המיתלה לשם ביצוע צליחה לגדה המערבית באותו אזור. יחידות הגדוד תידלקו על ציר "כרטיסן" באמצעות מיכליות תידלוק והחלה תנועה מהירה בשדרת מסע על ציר הרוחב דרומה. לפני צומת הגידי התקבלה פקודת עצירה. הגדוד עצר וסב לאחור וחזר בתנועה מהירה לכיוון טסה ומשם מערבה מדרום לציר "טליסמן" עד סגול 203. הגדוד תפס עמדות אש מול "מכשיר" בחיפוי לגד' 3 של החטיבה אשר כבש את "חמוטל". בגלל ירי טילים עליו, שבוצע מכיוון "מכשיר", קיבל גדי' 3 פקודה לנוע לאחור. התבצע ירי על טנקים שנמצאו ב"מכשיר" ודווחו פגיעות ב 5 טנקי אויב. עם רדת החשיכה בוצעה תנועה לאחור והגדוד התארגן לחניון לילה ב "טליסמן" 39. רופא הגדוד שניסה לחבור לחניון, חלף על פני הגדוד לכיוון מערב ולמעשה עבר את כל כוחותינו עד שנעצר והוחזר לחניון הגדודי. בלילה התבצע תידלוק וחימוש של יחידות הגדוד.

יום שלישי - 9.10.1973

עם שחר בוצעה קבוצת פקודות חטיבתית וניתנו משימות גדודיות לכיבוש "חמוטל". הגדוד שלנו מהווה עתודה חטיבתית ומתקדם על ציר "טליסמן" עד "טליסמן" 29. הגדוד קיבל אישור מהחטיבה לנוע מערבה ולבחון את התנגדות האויב לתנועה בציר "טליסמן". הגדוד נע מערבה והגיע כקילומטר מערבה לצומת "טליסמן" - "חזיזית". הגדוד לא היה מודע לכך שמתחם "נוזל" נשלט ע"י האויב. בשלב זה הגדוד קיבל פקודה לכבוש את "חמוטל" מצפון-מערב לדרום-מזרח. הגדוד נפרס, כשפלוגה ג' מימין לפלוגה א' במרכז ופלוגה ב' משמאל. בהמשך ניתנה פקודת ההסתערות הגדודית שבוצעה באותה פריסה. פל' א' כללה 7 טנקים בשתי מחלקות. פל' ב' מנתה 8 טנקים ופלוגה ג' כללה 6 טנקים. בפועל בגלל תנאי השטח, הסתערות הטנקים היתה כבודדים ולא במבנים פלוגתיים מסודרים.

עם תחילת ההסתערות על חמוטל התברר שהיעד מאויש במאות חיילים, שנמצאו מחופרים בשוחות אישיות קטנות, שנחפרו בקרקע החולית. חיילים אלה הפעילו אש נ"ט חזקה כולל ירי טילי נ"ט. בנוסף לכך, החיילים המצרים הצליחו לפרוס לפני הטנקים המסתערים של הגדוד, שרשרות של מוקשים באורך של עשרות מטרים לשרשרת. טווחי הלחימה היו קרובים ביותר וחלק מהחיילים המצרים שגילו תעוזה רבה אף הצליחו לטפס על מספר טנקים שלנו.

הקרב על חמוטל

ראוי לציין, שבהעדר מקלעים (שלא נופקו לגדוד בהצטיידות), לחימת טיהור היעד מאנשי חי"ר נעשתה ברובה ע"י הנשק האישי - עוזים ורימונים ואף ע"י ירי פגזים לטווחים של מטרים ספורים.

פלוגה א' דיווחה על מספר פגיעות ללא אבדות בנפש וקיבלה פקודה לסגת.

בפלוגה ב' טנקים ספגו אש טילים מכיוון "מכשיר" אך ללא נפגעים. במהלך ההסתערות נורו על הפלוגה פצצות RPG והטנק של המ"פ אהוד כוכבי נפגע. אהוד עף מהצריח יחד עם איש צוות נוסף וחולץ במצב קשה ע"י צוות מפל' ג'. הטנק של אהוד המשיך לנוע על חמוטל בלעדי מפקדו וחצה את חמוטל לארכה ללא שנפגע שוב. גם אברהם גולדשטיין הסמ"פ של פל' ב', נפגע מפצצת RPG. אברהם חולץ ע"י צוותו במצב קשה.

בפלוגה ג', נפגעו על היעד הטנקים 1א' ו- 1ב'.

טנק 1ב' בפיקוד משה פרל נפגע כנראה מטיל אשר חדר לתא הלחימה וגרם לכוויות קלות של כל אנשי הצוות. כיוון שלאנשי הצריח היה נראה כי הטנק עומד להידלק, הם קפצו החוצה והנהג – קריסי, שלא קיבל פקודת נטישה, המשיך להתקדם עם הטנק. כשאנשי הצוות ראו שהטנק שלהם ממשיך בתנועה, חזרו אליו המפקד פרל והתותחן, אך הטען קשר יעקב בוטבול ז"ל נשכב בשוחה כ- 20 מטרים אחריהם ולא חזר לטנק.

אנשי הצוות ניסו לכוון את הנהג ע"מ לחזור ולקחת את יעקב, אך הם כבר התרחקו ואיבדו קשר עין עם מקום הימצאו, שהיה מוקף בהרבה מאוד חיילים מצרים. יעקב בוטבול ז"ל מצא את מותו בידי שוביו המצרים. הוא הוכרז נעדר וגופתו נמצאה במקום, בפעילות איתור חללים ונעדרים לאחר המלחמה.

טנק של הגדוד בוער על "חמוטל"

באותו זמן נפגע גם טנק 1א' בפיקוד יוסי בודנשטיין, מטיל שחדר מתחת לאפיסקופ הקדמי של הנהג וגרם למותו של הנהג דוד מלול ז"ל. הוא פונה ע"י הצוות לתוך הצריח והתותחן נכנס לנהוג במקומו. כשהטנק החל לנוע אחורה הוא נפגע בשנית. בשלב זה הורה המ"פ יוסי ברגר לצוות 1ב' להפסיק את החיפושים אחרי יעקב בוטבול ולחלץ את אנשי צוות 1א'. באותו זמן, הגדוד קיבל פקודה לרדת מחמוטל ולנוע לכיוון צומת

"טליסמן"- "חזיזית" ולהיערך מול כ 20 טנקי אויב, שנעו על ציר "חזיזית" מצפון לדרום. טנק 1א' של פלי ג' הושאר על חמוטל עם הנהג החלל דוד מלול ז"ל בתוכו. מ"פ ג' ביקש מהמג"ד אישור לחזור לחמוטל כדי לחפש את יעקב בוטבול אך הוא נענה בסירוב.

הגדוד נערך באזור צומת טליסמן חזיזית אך טנקי האויב לא הגיעו.

בשעות הצהריים הגדוד נע לאחור ונערך להתארגנות על ציר "טליסמן". טנקים פגועים הועברו לתיקון בטסה. פלוגה ב' ששני מפקדיה הבכירים (המ"פ כוכבי והסמ"פ גולדשטיין) נפצעו קשה בהסתערות על חמוטל, התפצלה בין פלוגות א' ו- ג'. המחלקה של איתן צפריר סופחה לפל' א' והמחלקה בפיקודו של אמנון סלומון הצטרפה לפל' ג'. בנוסף תוגבר הגדוד בפלוגה כ' מגדוד 3 בפיקוד המ"פ אברהם (ג'ון) זילברמן, אשר נשארה עם הגדוד עד תום המלחמה.

בזמן ההתארגנות התקבלה ידיעה, כי כח של לוחמי חי"ר שנסוג ממעוז "פורקן" (איסמעליה) מסתתר בחולות מדרום לציר "טליסמן" 21. הגדוד התארגן בתנועה מהירה מערבה לכיוון "טליסמן" 22. הטנקים תפסו עמדות וחיפו על כח של חטיבה 14 שנכנס לשטח וחילץ את הכח שנסוגו מ"פורקן".

עם ערב הגדוד נע לאחור והתארגן בחניון לילה על ציר "טליסמן".

יום רביעי - 10.10.1973

עם שחר, הגדוד נערך לבלימה על ציר "טליסמן" ונשאר בהערכות זאת עד כניסה לחניון לילה, תוך כוננות מפני תקיפת קומנדו, כשפלוגה א' התמקמה כמארב קידמי באזור "חגית". בלילה הגיעו לגדוד 5 טנקים "טריים", שנאספו ע"י סמ"פ ג' יונתן אדרת מהסדנה בטסה, מתוכם 3 היו מגדוד סיור של אוגדה אחרת. טנקים אלה צורפו לפלוגה ג' ששני טנקים שלה נפגעו בחמוטל. במהלך הלילה הגיעו לגדוד סוף סוף מקלעים ומשקפות להשלמת חוסרי הצידוד מהגיוס.

יום חמישי - 11.10.1973

הגדוד נטל חלק בפעולה משותפת עם כוחות נוספים מהחטיבה ועם כוחות מאוגדה 162 שפעלה צפונית לנו. הפעולה היתה בפיקודו של תא"ל דוביק תמרי סגן מפקד אוגדה 162 (אוגדת ברן), שחג מעל איזור הפעולה במסוק. מטרת הפעולה היתה ליצור מגע עם שריון אויב, שדווח על תנועתו באזור "חלוץ".

בשלב ראשון הגדוד תפס עמדות באזור "חגית". זוהו כוחות באזור התעוז "נוזל" ואבק של תנועת כוחות באזור הדרומי של מתחם "זנגביל". הטווחים לירי היו גדולים מדי ולא התפתח קרב. בשלב שני, הגדוד התקדם מערבה והתפרס בעמדות צפונית – מזרחית ל"חלוץ". הגדוד לא הצליח ליצור מגע עם כוחות השריון עליהם דובר, למרות שזוהו מספר נגמ"שים וטנקים באזור "נוזל". בלילה, הגדוד שב לחניון לילה על ציר טליסמן תוך כוננות לתקיפת קומנדו. באזור "חגית" נשאר כוח מפלוגה א' לתצפית ואבטחה.

יום שישי - 12.10.1973

המשך היערכות לבלימה על ציר "טליסמן" ביום ובלילה כוננות מפני תקיפת קומנדו.

יום שבת - 13.10.1973

הגדוד נכנס להיערכות בלימה בקו הראשון על ציר "טליסמן". כח מפלוגה ג' בפיקוד המ"פ ברגר עם מחלקה 2 בפיקוד שמואל ארז (סה"כ 4 טנקים) תפס עמדות צפונית מערבית ל"חגית" ונשאר שם גם בלילה, כשאליהם צורפו 2 נגמ"שים מפלוגת "מכנס" (קורס מכ"ים חרמ"ש) בפיקוד אריק שקד.

חציה האחר של פלוגה ג' בפיקוד הסמ"פ אדרת עם ארבעה טנקים נשארה לבלימה על ציר "טליסמן" באזור "ציונה". בלילה, מוקם גדוד מרגמות כבדות 160 מ"מ כק"מ מזרחה לציונה והוא ביצע ירי מרגמות מסיבי במהלך שעות הלילה.

בלילה היה תדריך למג"דים ונמסר מודיעין על תכונה של כוחות שריון מצרים הנערכים לפריצה משטח ההערכות לאורך התעלה מזרחה לתוך סיני.

יום ראשון - 14.10.1973

מוקדם בבוקר דיווח כוח חרמ"ש של הגדוד, שהיה בתצפית באזור "חגית", כי כח נגמ"שים מצרים עולה עליו ממערב. במקביל דיווח אדרת על תנועת טנקים על ציר "פוטון" מדרום מערב לצפון מזרח באזור שמדרום לחמוטל. בנוסף נפתחה אש ארטילרית מסיבית על כוחותינו בכל הגזרה.

עם גילוי תנועת הטנקים המצרים, מ"פ ג' נע דרומה ותפס עמדות מצפון לצומת "פוטון-טליסמן" משם ניהל אש עם הכח שנע מולו והשמיד מספר טנקים.

במקביל, ניהלו אדרת והכח שהיה איתו אש עם כח הטנקים המצרי שנע מולם על ציר "פוטון" כשהם משמידים מספר רב של טנקים חלקם בטווחים קצרים. התבצע גם ירי לעבר טנקים בטווחים ארוכים.

בשלב זה נעו כוחות הגדוד האחרים קדימה לתפיסת עמדות באזור "ציונה" והמג"ד גיורא לב הורה ליוסי ברגר לחבור יחד עם הכח שלו לכוחות הגדוד הפרוסים באזור "ציונה".

במקביל, הצטרף למערכה כח טנקים מצרי נוסף באזור פוטון – 30, והגדוד החל לנהל איתו קרב אש בטווחים של 2500-3000 מטר. הטנקים המצרים המשיכו להתקדם תוך שהם נפגעים מירי תותחים שלנו והצוותים שלהם שאינם נפגעים נוטשים אותם. בצד שלנו לא היו שום פגיעות. במשך כל הקרב ניחתה על הגדוד אש ארטילרית מסיבית אך, רק טנק אחד ספג פגיעה לא קשה על הסיפון, שלא הוציאה את הטנק מיכולת לחימה. בהימשך קרב הטנקים, התחיל להיווצר מחסור בתחמושת. טנקי הגדוד נשלחו לאחור כבודדים כדי שיתחמשו מחדש לאורך ציר "טליסמן" לכיוון טסה, שם המתינו להם משאיות מלאות בתחמושת טנקים. יש לציין כי גם אזור ההתחמשות היה מטווח באש ארטילרית מטרידה ומדויקת.

הגדוד המשיך בירי מעמדותיו באזור ציונה עד שעות אחר הצהריים ואז הוחלף ע"י גדוד 2. בסה"כ השמיד הגדוד באותו יום כ 35-40 טנקים מצריים.

יום שני - 15.10.1973

שעות הבוקר הוקדשו למנוחה וכניסה לנוהל קרב לקראת צליחה. אחה"צ התקיימה קבוצת פקודות גדודית שניתנה ע"י מ"פ ג' יוסי ברגר, מאחר והמג"ד גיורא לב השתתף בקבוצת פקודות חטיבתית. על הגדוד הוטלה משימת הובלת כח הדוברות וכח ה"תמסחים" (כלי צליחה אמפיביים בעלי יכולת תנועה עצמאית ביבשה) אל קו התעלה באזור מעוז "מצמד", דרומית לנקודה בה היה אמור להיפרס גשר הגלילים. פל"א בפיקוד נדב מן ופלוגה כ' בפיקוד ג'ון זילברמן תחת פיקוד הסמג"ד אילן מעוז יועדה לגרור את הדוברות בציר "טרטור".

פלי' ג' בפקוד יוסי ברגר ת"פ המג"ד גיורא לב יועדה לחבור אל יחידת ה"תמסחים" ולהובילם בציר עכביש דרך "לקקן" וציר "נחלה" עד למעוז "מצמד" ואח"כ לצלוח על גביהם לצידה השני של התעלה. לחיילי הגדוד הייתה הרגשה שזה עומד להיות מבצע שישנה את פני המלחמה. אפשר היה לחוש את המתח והדריכות של החיילים אך גם את התרגשותם ונחישותם להצליח במשימה הגורלית. לימים נודע לנו שמבצע הצליחה קיבל את שם הקוד: מבצע "אבירי לב".

לפנות ערב הגדוד החל בתנועה. פלוגות א' ו – כ' נעו מזרחה לכיוון רפידים, ובדרך חברו אל כח ההנדסה והדוברות ומיד החלו להירתם לדוברות ולגרור אותן לשטח ההיערכות ב"יוקון". יתר הגדוד נע דרומה לכיוון ציר "עכביש" ונערך באזור "יוקון". התנועה היתה קשה בגלל שהצירים היו מלאים ביחידות רבות שהיו בהמתנה ובאוטובוסים ששימשו "בסיס" עבור חיילים בלתי משובצים. פלי' ג' חברה אל יחידת ה"תמסחים".

יום שלישי - 16.10.1973

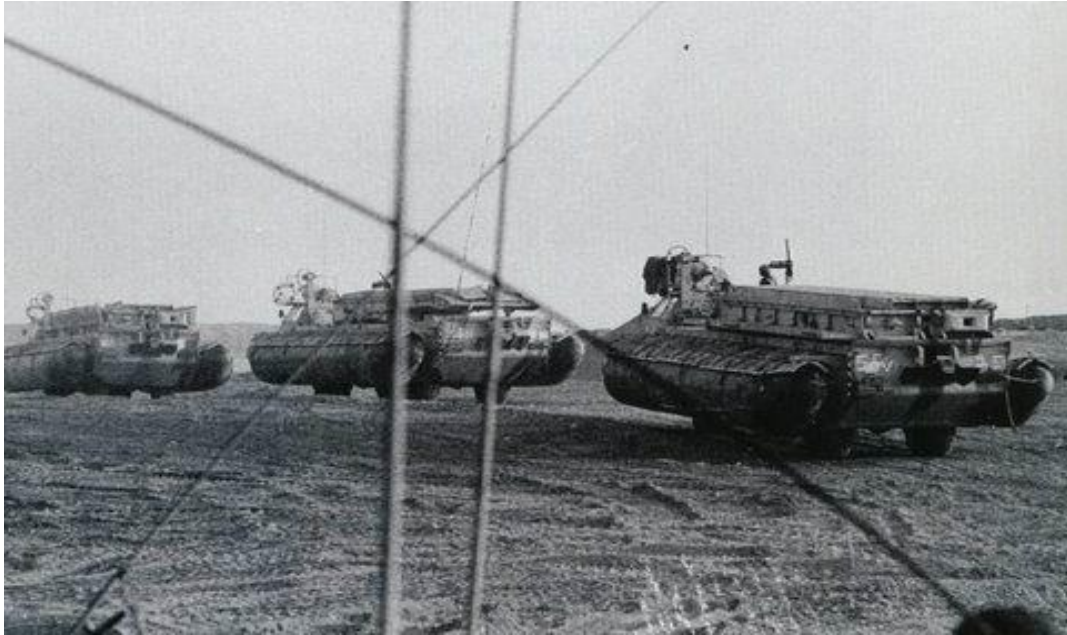
בשעת לילה מאוחרת כשהלוחמים עייפים מיום הכנות מיגע, מפקדת הגדוד ופלוגה ג' החלו לנוע על ציר "עכביש" כשאחריהם התמסחים, דחפור ועוד מספר כלי צמ"ה. בהמשך ההתקדמות, חבר אל הגדוד מפקד האוגדה אריק שרון עם החפ"ק שלו וכן כח של חטיבת הצנחנים 247 שהיה אמור לטהר ולאבטח את אזור ראש הגשר של הצליחה לפני מעבר הטנקים. כח זה השתייך לגדוד של דן זיו שצלח את התעלה בסביבות שעה 1:30 לפנות בוקר והקים את ראש הגשר ממערב לתעלה. כח הצנחנים שחבר לגדוד נע על זחל"מים כשכל זחל"מ נושא עליו סירת זודיאק שיועדה לאפשר ללוחמי החי"ר לצלוח את התעלה. הטנקים של פלי' ג' וכח הצנחנים השתלבו ביניהם כאשר אחרי כל טנק נוסע זחל"ם.

מפקד האוגדה תידרך את גיורא המג"ד כי בשלב זה אמצעי הגישור היחידים העומדים לרשות האוגדה לצליחה מיידיית הם התמסחים והורה לו לנוע מערבה על ציר "עכביש" עד "לקקן" ומשם לנוע צפונה על ציר "לכסיקון" עד ציר "נחלה" ומשם מערבה לכיוון "מצמד".

הלילה היה חשוך מאוד והיה קשה לראות את הכביש. תוך כדי תנועה הגיחו מול הגדוד מדי פעם זחל"מים עם פצועים. באותו זמן התחולל מצפון לציר "עכביש" קרב שההדים וההבזקים שלו נראו ונשמעו היטב.

את כח הצליחה המשולב הוביל יוסי ברגר מ"פ ג'. כשהגיע ל"לקקן", הצומת של ציר "עכביש" עם "לכסיקון" היה חסום ע"י כלים של צה"ל שחלקם היו פגועים. לאחר מעבר הצומת המשיך הכח צפונה על ציר "לכסיקון". בדרך צפונה, התקשרו אל יוסי ברגר גורמי פיקוד שונים כדי לוודא שהוא מכיר את הפניה מערבה בציר "נחלה". ציר "נחלה" הוא דרך עפר שעוברת בין הביצות. היה חשש כי בחשכת הלילה לא תימצא הירידה מהכביש לציר "נחלה" והכח ימשיך לכיוון צומת "טרטור – לקסיקון", שם היה ידוע על מגנן נ.ט. מצרי שחסם את התנועה צפונה וכניסה לקרב איתו הייתה משבשת ומעכבת את פעולת הצליחה.

כשהגיע לציר "נחלה", יוסי זיהה אותו ופנה מערבה לכיוון ה"חצר" שבין שני המעוזים ב"מצמד" (דור-סואר). בכניסה ל"חצר" נוצר פקק של כוחות שלא ידעו לאן עליהם להגיע. בעיה מיוחדת הייתה עם התמסחים שהם כלים אמפיביים גדולים שנסעו בשטח בכוחות עצמם ולא היה איתם קשר אלחוטי. אדרת סמ"פ ג' ירד מהטנק והתרוצץ רגלית בין התמסחים כדי לארגן אותם בכניסה ל"חצר".

התמסחים בתנועה קרבית

עם הכניסה ל"חצר" בשעות שלפני עלות השחר החלה התארגנות לביצוע הצליחה. הצנחנים שחברו לגדוד בתנועה על ציר "עכביש" פרקו את סירות הגומי מעל הזחל"מים וצלחו את התעלה, לטיהור ראש הגשר בצד המערבי. הטרקטור שנסע בסוף שדרת הגדוד החל בפריצת הסוללה מתוך החצר לכיוון התעלה, במקום שהיה מסומן ומיועד למשימה זאת. במקביל החלו התמסחים שחנו מחוץ לחצר המעוזים בהכנות לכניסה למים.

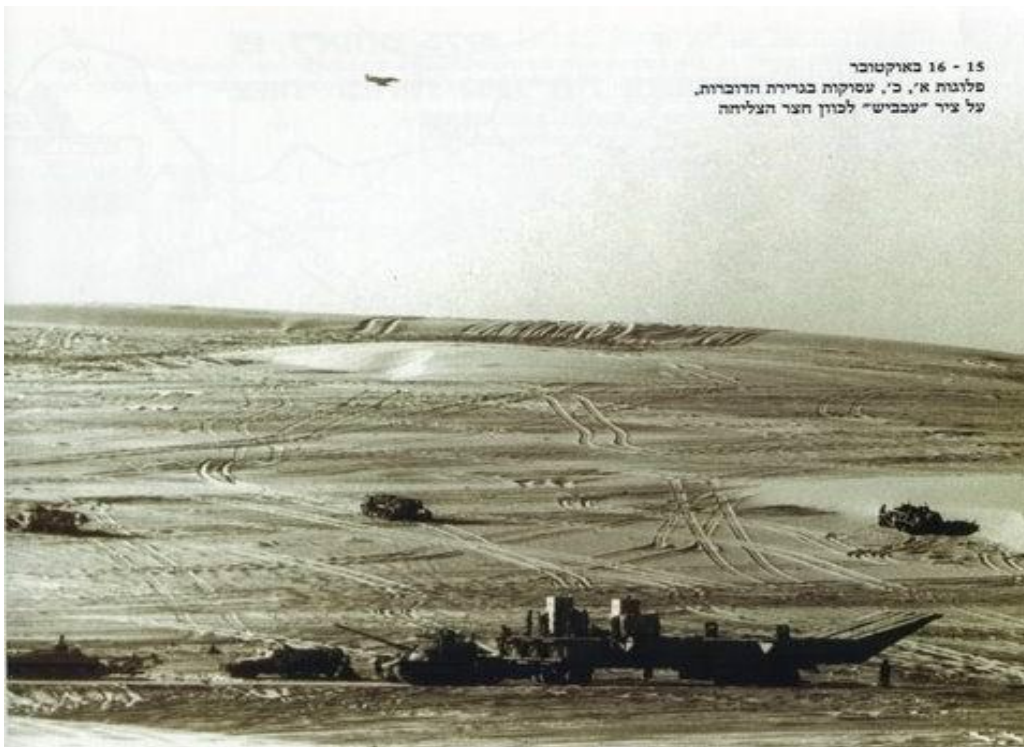
הפירצה בסוללה ומנגד סבך הצמחיה בגדה המערבית

מפקד האוגדה והחפ"ק שלו שנעו יחד עם הגדוד אל ה"חצר", מיקמו את החפ"ק האוגדתי בחצר הצליחה.

עם שחר, כשהכוח היה עסוק בהכנות, נשלחו שני טנקים של הגדוד לסייע לצנחנים בטיהור המעוז הצפוני של "מצמד". בנוסף, נשלחו שלושה טנקים של פלוגה ג' בפיקוד הסמ"פ אדרת ומ"מ 2 שמואל ארז לנוע צפונה לאורך הגדה המזרחית של התעלה, לכיוון "סרוק", במטרה לאבטח את אזור הצליחה מצפון. הכח נע באזור שהיה רווי בכוחות מפקדה ותחזוקה של המצרים (ששימשו כנראה מפקדות ודרגים לכח המצרי שלחם במתחם החווה הסינית כשלושה קילומטרים מזרחה) והגיע עד אזור "סרוק", שם תפס עמדות לכיוון צפון בלי שנתקל בטנקי אויב. יש לציין, כי כח זה בפיקוד אדרת לא תודרך כלל על הימצאותם של כוחות שכנים של חטיבה 14 שהיו באזור מאז שעות הלילה.

אחרי שנפרצה פיתחה בסוללה של התעלה, התמסחים ירדו למים והחלו בהתארגנות ליצירת דוברות להעברת טנקים כאשר כל שני תמסחים מרכיבים דוברה אחת. באותו זמן הגדוד היה בהמתנה בחצר ובהכנות לצליחה. בשלב זה נקרא אדרת לחזור עם הכח בפיקודו אל החצר לקראת הצליחה.

במקביל לפעילות האינטנסיבית בחצר הצליחה, המשיכו פלוגה א' בפיקוד נדב מן ופלוגה כ' בפיקודו של אברהם (גיון) זילברשטיין בגרירת הדוברות על ציר "עכביש". לפעולה זאת הצטרף גם כח החימוש הגדודי בפיקוד יורם בן ארי, שהסתייע בטנקים פגועים או בלתי כשרים ללחימה, שהוקדשו למאמץ זה.

גרירת הדוברות ע"י פל' א' ופל' כ' מגד' 3

עם השלמת ההכנות של כח ההנדסה הימית, הגדוד החל להתארגן לירידה אל התמסחים במים דרך הפירצה בסוללה שהייתה צרה, אך אפשרה מעבר של טנק בודד. יוסי ברגר מ"פ ג' עלה על דוברת התמסחים הראשונה והמגי"ד גיורא לב עלה על דוברת התמסחים השנייה ושתי הדוברות החלו בשיט אל הבלתי נודע בגדה המערבית של התעלה שם המתינו צנחנים שאבטחו את ראש הגשר לנחיתה.

טנקים ראשונים של פלי ג' צולחים על תמסחים

למרות החשש ממיקוש ומתלילות הגדה המערבית, התברר שאין קושי לעלות על הגדה הסמוכה למים, היות והיא היתה נמוכה יחסית. כמו כן התברר שגדת התעלה איננה ממוקשת. הבעיה הייתה למצוא נתיב ללא מוקשים עד הסוללה הגבוהה שבנו המצרים, ולאחר עליה מקום שהטנקים יוכלו לטפס. בעזרת הצנחנים התקדם יוסי המ"פ בהליכה רגלית לפני הטנק כשהוא בודק את הנתיב באמצעות דקר ומסמן נתיב ללא מוקשים, עד לסוללה הגבוהה, בה אותר מקום עם מדרון מתון יחסית שניתן לטפס עליו עם הטנקים. בתחילה הטיפוס על הסוללה היה חשש לפריסת זחלים אבל אחרי שעברו מספר טנקים, העלייה הפכה לנוחה יותר למעבר.

טנקים של פלי ג' מפלסים דרכם בגדה המערבית

בשלב זה התעוררה בעיה של תאום בינינו לבין הצנחנים. לא היה קו ברור בשטח בין הצנחנים ובין המצרים. השטח כלל מבנים והיה משופע בצמחיה, ובתעלות מים שהיקשו מאוד על איתור כוחותינו. על הטנק של יוסי עלה מג"ד כח הצנחנים דן זיו, כדי לסייע בניווט הטנקים בתוך האזור הסבוך, אותו הצנחנים כבר הכירו משעת בוקר מוקדמת.

טנקי הגדוד החלו לנוע לכיוון דרום-מערב לעבר הכניסה של שדה התעופה דור סואר, זאת כדי להרחיב ולהעמיק את ראש הגשר ולאפשר מעבר ומרחב התכנסות לשאר הטנקים ובהמשך גם ליתר כוחות הגדוד ומפקדת החטיבה, וכן לבצע התארגנות הכוח לקראת הפעילות הבאה.

לפתע תוך כדי ניהול אש עם צלפים שירו עלינו וירי שלנו על חיילים מצריים שרצו בשטח, הגיעו בדהרה על הכביש מול חזית הכח שלנו שני נגמ"שים מצריים. יוסי מ"פ ג' ירה לעברם שני פגזים וחיסלם במרחק של עשרות מטרים בודדים לפניו.

בשלב זה כוחות הגדוד המשיכו להיערך ולהתארגן על ציר "טסט" באזור הכניסה לשדה התעופה דור סואר. אז, חברה לגדוד פל' מ' מגדוד 3 עליה פיקד אלי הרי. (במקור פיקד על פלוגה זו עודד מגידו. בתנועה על ציר עכביש לכיוון "מצמד" נפגעו טנקים של גדי' 3 ובהם המג"ד ומ"פ מ'. אלי הרי שהיה סמ"פ פל' כ' בגדוד 3 מונה לפקד על פלוגה מ'). פלוגה מ' נשארה ת"פ הגדוד עד סוף המלחמה. בנוסף צורפה לגדוד פלוגת הנגמ"שים "מכנס". בתום ההתארגנות מנה הכח את היחידות הבאות: מפקדת הגדוד – 2 טנקים, פלוגה ג' – 8 טנקים, פלוגה מ' – 8 טנקים, פלוגת נגמ"שים "מכנס" – 7 נגמ"שים, מפקדת החטיבה – 3 טנקים. סה"כ מנה הכח 21 טנקים ו- 7 נגמ"שים.

בזמן ההתארגנות, התקבלה פקודה ממח"ט הצנחנים, שהיה אחראי על איזור הצליחה ממערב לתעלה, לנוע ולטהר את שדה התעופה דור-סואר. כח של פלוגה ג' בפיקוד המ"פ יחד עם טנק המג"ד וטנק קש"א נע לתוך שדה התעופה. הכח לא נתקל בהתנגדות פרט לנגמ"ש מצרי שהושמד בצדו המערבי של השדה.

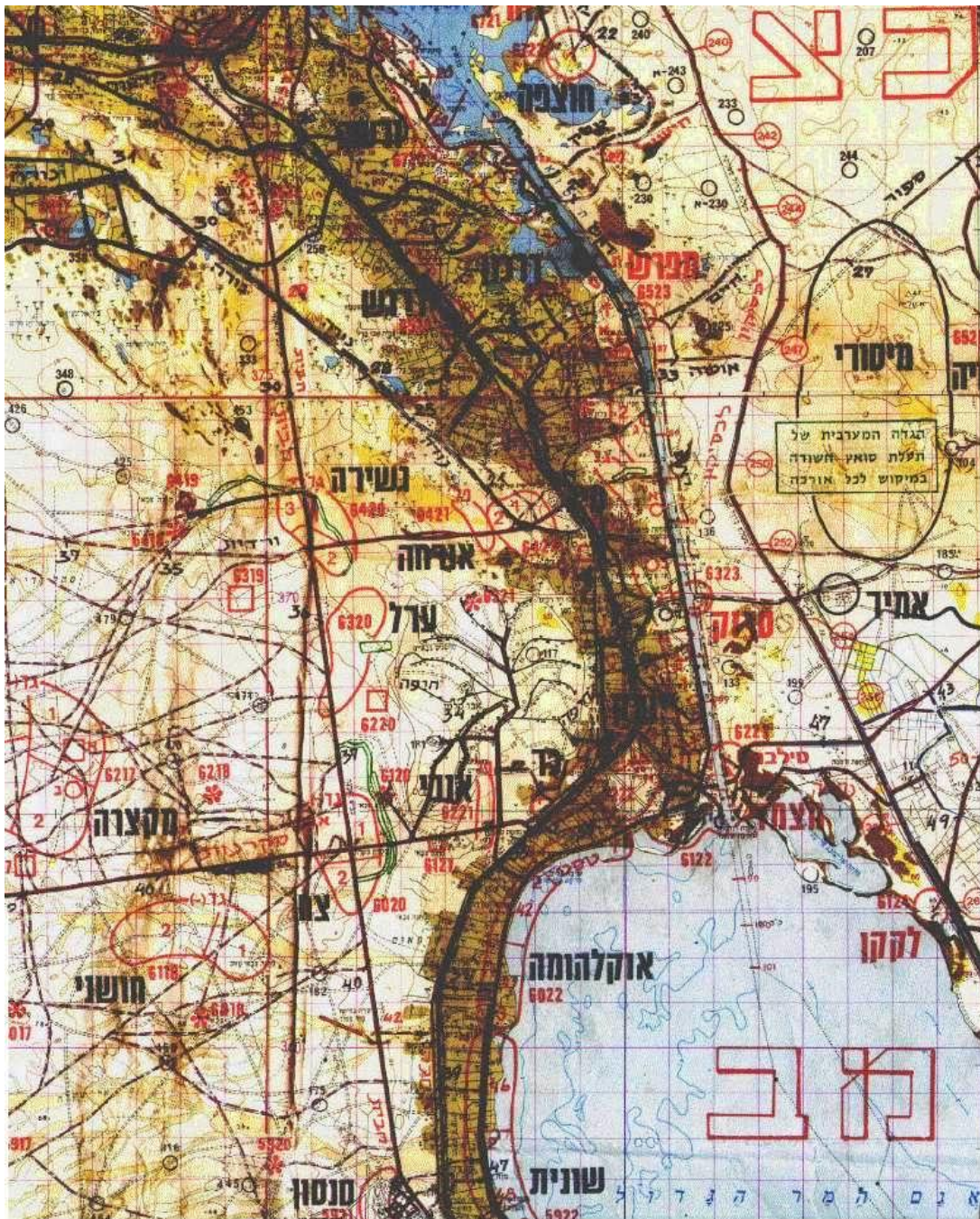

השמדת נגמ"ש אויב באזור שדה התעופה דור סואר ממערב לתעלה

בסיום ההתארגנות, החל הכח בפיקוד המג"ד גיורא לב בתנועה מהירה מערבה על ציר "טסט" תוך כדי ירי מקלעים מסיבי לסבך שבצידי הדרך. באזור "טסט" 2, הכח פנה צפונה לעבר מתחם "אורי" ומשם נע לכיוון מערב דרך מתחם "צח" לשטח הפתוח על ציר "סקרנות".

מטרת הכח הייתה לבצע פשיטה משורינת מהירה למרחב הפתוח שבאזור "מקצרה" ולהשמיד בו את בסיסי הטילים, זאת על מנת ליצור מסדרון נקי מטילים ולאפשר לחיל האוויר פעולה חופשית באזור הצליחה. אל כח הפשיטה המשוריין הצטרפו על גבי טנקים המח"ט חיים ארז וקצין אג"ם החטיבתי צביקה קנטור.

לאחר שהכח עבר את מתחם "אורי" ללא התנגדות, הוא השמיד את סוללת הטילים באדום 6120. הכח המשיך מערבה ועבר ללא בעיות מיוחדות את מתחם "צח" היושב על מפגש הצירים "חבית" (צפון-דרום) ו- "סקרנות" (מזרח- מערב). אחרי מתחם "צח" השמיד הכח עוד סוללת טילים באדום 6218.

מפת "סיריוס" של איזור הצליחה ואיזור הפשיטה המשורינת

באותו זמן הובחנה תנועת של גדוד נגמ"שים שנע לקראתנו על ציר "סקרנות" באזור "אדום 6117" ממערב למזרח. נגמ"שים אלה נשאו על סיפונייהם תותחי נ"ט קלים. בצענו איגוף לתוך השטח והתפרסנו בעמדות מדרום ל"מקצרה" ופתחנו באש. הכח המצרי עצר בהפתעה. היה ניסיון של מספר צוותי נגמ"שים לפרוק את תותחי הנ"ט אך הכח המצרי הושמד כולו בטרם הצליח לפעול.

ירי על בסיס טילים ממערב לתעלה

לאחר תום הקרב המשכנו בתנועה צפונה דרך מתחם "מקצרה" לכיוון ציר "ורדית" 35 שם הושמדו שתי סוללות הטילים מצפון לציר "ורדית" באדום 6418 ו - 6419. הכח התארגן בעמדות באזור אדום 6319.

יש לציין כי במהלך כל שעות הפשיטה, המצרים כנראה לא הבינו מה מתרחש, שכן הייתה תנועה מתמדת של כוחות מנהליים על ציר "ורדית" (מערב – מזרח) ועל ציר "חבית" (צפון – דרום). כמובן, כל כלי שנע על צירים אלה הושמד על ידי כח הפשיטה. יצוין כי במהלך כל הפשיטה נאלצנו לגרור את אחד הטנקים של פלוגה ג' שסבל מבעיות דימום מנוע.

בשעות אחה"צ המאוחרות התקבלה פקודה לחזור לראש הגשר בדור-סואר. היתה תחושה של החמצה, שכן הכח פעל באופן עצמאי במהירות וללא כל התנגדות בשטח קרקעי נרחב והיתה הרגשה שכל הדרך עד קהיר פתוחה. בדיעבד התברר כי בגלל הקשיים בהרחבת ציר "עכביש" ששימש כציר ההגעה היחיד לאזור הצליחה, היה חשש כי כח הפשיטה ינותק ויכותר ע"י המצרים בעומק שטחם, ללא אספקת דלק ותחמושת. לכן נדרשה חזרת הכח לאזור ראש הגשר.

הכח נע דרומה במקביל לציר "חבית" ומשם מזרחה דרך מתחם "צח" על ציר "סקרנות". באזור מחטת סולטאן, ליד הגשר על תעלת המים המתוקים במפגש "מסכה" 35, הושאר כח שמנה מחלקת טנקים של פלוגת

מ' בפיקוד סגן מיכה דרוקר ז"ל, יחד עם מחלקת נגמ"שים של פלוגת "מכנס". מטרתו של כח זה היתה לאבטח את הגשר ולמנוע מעבר של כח מצרי דרכו לכיוון ראש הגשר או פיצוץ הגשר שהיה מעבר הכרחי לתנועה מערבה באותו אזור.

יתר הכח נע להתארגנות ולמנוחה בחניון לילה באזור ראש הגשר בדור סואר. עם רדת החשכה הגיעה אספקה ותחמושת. כמו כן הגיעה לחניון מיכלית תידלוק לטנקים. באותה שעה התחילה לרדת על הכח אש ארטילרית טורדנית, אך הצוותים המשיכו בתדלוק תוך שנהג מיכלית התדלוק נע בין הטנקים ומסייע להם בדבקות ובאומץ לב רב. המלצתנו להעניק לנהג המיכלית ציון לשבח על פועלו בלילה זה לא נענתה בחיוב.

במקביל לפעילות של הגדוד ממערב לתעלה, המשיכו פלוגה א' בפיקוד נדב מן ופלוגה כ' בפיקוד אברהם (ג'ון) זילברמן לגרור את הדוברות על ציר "עכביש". הגרירה התעכבה בשעות היום בגלל הניסיונות לפתוח את ציר עכביש ע"י כוחות שונים של האוגדה. הגרירה חודשה לפנות ערב ונמשכה כל הלילה. הדוברות הגיעו לשפת התעלה ב"חצר" לקראת השעה 7:00 בבוקר של יום רביעי 17.10. בעת הגעת הדוברות הנגררות נחתה על החצר הפגזה קשה. אחת הדוברות נפגעה והתלקחה. תושייה של נעם אגוזי, הקצין שגרר את הדוברת, מנעה את חסימת ציר התנועה למעבר יתר הדוברות. הטנקים נפרדו מהדוברות ונערכו להגנה על איזור הצליחה.

יום רביעי - 17.10.73

עם שחר דיווח כוח החסימה שהושאר בלילה לשמור על המעבר שעל תעלת המים המתוקים ב"מסיכה" 35, שנפתחה עליהם אש מטווח קרוב וכי הם משיבים אש למקור הירי. בחילופי האש נפגע הטנק של סגן מיכה דרוקר מפקד מחלקת הטנקים במקום מפצצת RPG ומיכה נהרג. במקום נשלחה מחלקה בפיקוד יצחק אשכולי להחליף את המחלקה של דרוקר שנהרג. בהמשך קיבלה פל' ג' בפיקודו של יוסי ברגר פיקוד על הגשר והכח ששהה במקום כל הלילה נע אחורה לראש הגשר תוך פינוי גופתו של מפקדם מיכה דרוקר ז"ל. אשכולי נשלח עם מחלקתו לאבטח את הצומת ב"טסט" 2 שם נפגע הטנק שלו מאש ארטילרית ונשרף ללא נפגעים. בהמשך הוא הוחלף ע"י מחלקה בפיקוד של נח אפשטיין - אבנת ז"ל ששהה במקום עד סוף המלחמה.

עם קבלת האחריות על הגשר פרס יוסי את הטנקים שהיו בכח שלו לאורך תעלת המים המתוקים, כשהוא עצמו עומד בצמוד לגשר. במהלך ההתארגנות של הכח בפיקודו של יוסי, זוהתה פעילות של חיילים מצריים צפונית להם באזור תחנת הרכבת מחטת אבו-סולטן. חיילים מצריים התחילו לעבור על גשר תלוי לכיוון שדה התעופה דור-סואר. הכח פתח לעברם באש ופגע בגשר התלוי.

באותו זמן היה נראה שהמצרים מקדמים כוחות מזרחה מאזורים שנכבשו על ידנו יום קודם לכן. ואכן כעבור מספר דקות, הופיע על הכביש מול הכח של יוסי נגמ"ש מצרי B.T.R - 50, שחוסל בירי פגז לעברו. חלק מצוותו של הנגמ"ש הצליח לקפוץ ולהתבצר בבניין סמוך, ולקח עוד כרבע שעה עד שכח זה חוסל.

מאוחר יותר נשמע רעש של טנקים מתקרבים מצפון מערב. שמואל ארז מ"מ 2 שעמד מצפון דיווח כי 5 טנקים מצרים נעים לעבר המקום. ואכן כעבור מספר דקות הגיח מול יוסי במרחק קצר בעיקול הכביש טנק T55. בוצע ירי מהיר והטנק המצרי נפגע ונעצר, ובפגז השני נדלק והחל מתפוצץ.

יוסי הבין כי יתר כח הטנקים המצרי נע לעברו ולכן נצמד עם הטנק שלו לסבך השיחים, שהיה ממערב לגשר והמתין להם במארב. אכן, תוך זמן קצר נראה טנק מצרי נוסף בין החושות והוא נורה ונדלק בירי מפגז ראשון. אחר כך התגלה טנק מצרי נוסף במרחק של כ- 500 מטרים מצפון שגם הוא נורה ונפגע ובהמשך נורה שוב ונדלק.

גיורא המג"ד שהגיע בינתיים למקום, החל לנוע מערבה, על מנת ליצור מגע עם שני הטנקים האחרים, ויוסי נע בעקבותיו. אחרי כ- 50 מטרים זיהה יוסי טנק בין שני בתים, ובירי קרבי מטווח קצר ביותר הוא הצליח להשמיד גם טנק זה. הטנק החמישי של אותו כוח מצרי לא נצפה בשטח. מאוחר יותר התברר, שהוא נפגע ע"י כוחות שכנים שלנו שהיו מצפון - מזרח לנו.

בשלב זה בהוראת המג"ד, הכח התפרס מערבית לגשר בעמדות בכיוון צומת "אורי" ומחנות אבו-סולטן בצפון. בצהריים הגיע סמ"פ אדרת עם תחמושת ואספקה שהקלה במעט על הכח, שהיה בפעילות אינטנסיבית במשך שעות רבות.

בשעות אחר הצהריים החל כוח מצרי גדול לנוע לעבר פלי ג' מכיוון צומת "אורי" וכוח נוסף נע מדרום. יוסי פיזר את הטנקים בעמדות מסתור בין החושות ובעצמו תפס עמדה תצפית קדמית. היה חשש שהמצרים יסגרו על הכח הקטן שלנו משני צדדיו. בקשות לסיוע ארטילרי וסיוע של חיל האוויר הושבו ריקם. המצרים שקודם לכן התקדמו במהירות, האטו את התקדמותם. בשעות בין הערביים כשהשמש מסנוורת מלפנים, נפגע יוסי ברגר מ"פ ג' מפגיעת פגז ח"ש בפלג גופו העליון. יוסי הספיק להעביר את הפיקוד במקום למפקד המחלקה גדעון בן עמי ז"ל (נפטר ממחלה שנים רבות לאחר המלחמה). יוסי חולץ לאחור ע"י צוות הטנק ובהמשך הובהל ע"י אדרת לאזור הצליחה, להעברה לעורף טיפול רפואי אינטנסיבי הציל את חייו.

לאחר הפינוי של יוסי חזר אדרת לאזור מחטת אבו-סולטן וקיבל פיקוד על פלוגה ג'. שמואל ארז התמנה לסמ"פ. בהכוונתו של אדרת נעו טנקי הפלוגה לאחור מבין החושות וחצו את גשר התעלה המתוקה מזרחה. החלה התארגנות לאבטחת המקום בלילה, כדי למנוע התקדמות של המצרים לכיוון אזור ראש הגשר וכדי שלא יחבלו בגשר, שנותר מעבר הכרחי לכיוון מערב. אדרת ועוד שני טנקים בפיקוד הקצינים יגאל גרייבר ואבי מועלם התמקמו במקום לביצוע המשימה.

יתר הכח של פלי ג' בפיקוד הסמ"פ שמואל ארז נע לאחור וחבר אל הגדוד, שנערך לחניון לילה באזור שדה התעופה דור סואר. קודם לכן, בשעות אחה"צ צלחו את התעלה פלי א' בפיקוד נדב מן ופלי כ' בפיקוד גיון זילברמן שגררו את הדוברות בלילה הקודם ועד שעות הבוקר. מעבר כח זה לגדה המערבית עוכב ע"י הפיקוד העליון של צה"ל מחשש להגדלת כח הטנקים בגדה המערבית, כל עוד ציר "עכביש" לא טוהר לחלוטין. כיוון שהדוברות אותן גררו היו בעיצומו של הליך בניית גשר דוברות, צליחת פלוגות א' ו- כ' נעשתה עדיין על גבי "תמסחים". בהמשך היום החלו לצלוח את התעלה על גבי גשר הדוברות כוחות מאוגדה 162.

אדרת ושני צוותי הקצינים שהיו איתו "במסכה" 35 במשימת אבטחת הגשר על התעלה המתוקה, תוגברו בצוות תול"ר ובצוות מרגמה 81 מ"מ (לתאורה). יגאל גרייבר התמקם על דרך העפר לאורך התעלה המתוקה מימין לגשר, אבי מועלם התמקם על דרך העפר משמאל לגשר ואדרת על הכביש מול הגשר. הכח הקטן היה ערני, לאור אירועי הלילה הקודם בו הותקף כח בפיקודו של מיכה דרוקר ז"ל שהיה במשימה דומה. בשעת לילה מאוחרת החלה הפגזה ארטילרית קשה על הכח ונהג זחל"מ 81 מ"מ נהרג מפגיעת רסיס. בהמשך הלילה, שמע יגאל גרייבר רחשים מצידה השני של תעלת המים המתוקים בטווח של 20-30 מטרים ופתח באש תופת ממקלע המפקד אל עבר השיחים בצידה השני של התעלה. אליו הצטרף גם אבי מועלם בירי מהטנק שלו. עם שחר נצפתה בצד השני מחלקת קומנדו חמושה במטולי RPG שכל אנשיה חוסלו בירי המהיר. ללא ערנותו ותגובתו המהירה של יגאל גרייבר, התוצאות לכח האבטחה היו ודאי קטלניות כפי שקרה בלילה הקודם.

יום המישי - 18.10.73

עם שחר אדרת חש כי הלחץ של המצרים לכיוון הכח שלו הולך וגדל וביקש מהמג"ד גיורא לב סיוע. גיורא דיווח לאדרת על התארגנות של כוחות גדולים (אוגדת ברן) שעומדים לעבור דרכו וביקש ממנו להתמיד באחיזתו את הגשר על תעלת המים המתוקים.

בעוד הכח בפיקודו של אדרת ממתין נפתחה לפתע אש לעברו מכיוון השטח המעובד שמדרום, באזור שבין התעלה המתוקה ואגם המר הגדול. אדרת ושני הטנקים הנוספים שהיו איתו תפסו מיד עמדות מסתור מכיוון מקור הירי. עד מהרה התגלה להם כח טנקים מצרי גדול פרוס מולם בטווח של כ- 1000 מטרים בתוך השטח המעובד. הטנקים המצרים נראו חסרי יכולת תימרון וברי מהיר נפגעו מרביתם באש הטנקים של כח אדרת. אל הירי הצטרפה גם מחלקת הטנקים מפל' מ' בפיקוד נח אפשטיין - אבנת ז"ל שהיתה ממוקמת ב"סט" 2.

בהמשך התברר כי הכח התוקף היה גדוד טנקים מטכ"לי מצרי שנשלח לאזור הצליחה. הכח הזה התפרס בשטח המעובד אך לרוע מזלו שטח זה, שהיה מושקה בהצפה, הפך לבוצי ולכן הטנקים המצרים שקעו בבוץ עם רדתם מהדרך בה נעו. בסיוור שעשינו בשטח התברר גם, כי מפקד הכח המצרי שהיה רכוב על נגמ"ש מסוג BRDM ניסה למלט עצמו ע"י חציית התעלה המתוקה לכיוון מערב. בגלל חלקלקות ותלילות דפנות התעלה המתוקה, הנגמ"ש שלו שנכנס לתעלה, לא היה מסוגל לצאת ממנה והושאר בתוכה ללא פגע, כשעליו מפת קוד מצרית, המראה את מרשם הקרב בהתקפת הנגד המטכ"לית המצרית על איזור הצליחה. מפה זו נלקחה על ידנו והועברה בהמשך היום לחפ"ק האוגדה שהתמקם בקרבנותו.

במקביל לקיום קרב השב"ש, החלו להגיע על ציר טסט כוחות של אוגדת ברן, כדי לעבור דרכו לכיוון מתחם "אורי". תוך זמן קצר התברר כי כח הטנקים מחטיבת גבי עמיר נתקל בהתנגדות במתחם "אורי" אשר נכבש על ידנו ב 16.10. לכח היו נפגעים והוא נסוג לאחור. בהמשך, הוכנס לפעולה כח חיר"ם שפעל באופן רגלי לכיבוש מחדש של מתחם "אורי" דבר שאיפשר את המשך כניסת הכח המשוריין ופריצתו מערבה.

את שעות הבוקר העביר הגדוד בהמתנה והתארגנות בשדה התעופה דור סואר. בשעות לפנה"צ הגיע לגדוד עודד מגידו עם 5 טנקים וקיבל לידיו בחזרה את הפיקוד על פל' מ'. בשעות אחה"צ, לאחר מעבר החטיבות של אוגדת ברן לכיוון מערב, עבר הגדוד שוב דרך הגשר ומתחם "אורי" כשפניו צפונה לכיוון מחנות אבו סולטן במטרה לחסל סוללות ארטילריה שפעלו מאזור זה והפגזו ללא הרף את איזור הצליחה. במקביל נע ממזרח לגדוד גם גדוד 2 של החטיבה שבינתיים צלח גם הוא את התעלה. שני הגדודים ביצעו טיהור של המרחב שמדרום למתחם "אורחה" וממזרח לציר "חבית" והשמידו עשרות קני ארטילריה שהיו במרחב זה.

מ"פ ג' עם הכח הקטן שהיה איתו נשאר לאבטח במהלך כל היום והלילה שאחריו את הגשר במחטת סולטן. בהמשך התמקם בקירבת מקום החפ"ק האוגדתי אליו הגיע לביקור בשעות אחה"צ שר הביטחון משה דיין.

בשעות אחה"צ התחוללו באזור קרבות אויר רבים כשבכל המפגשים ידם של טייסי צה"ל על העליונה. ראינו מטוסים מצריים רבים נפגעים ומתרסקים. באחד המקרים צנח הטייס המצרי בשטח המעובד בו התחולל בבוקר קרב השב"ש. הוא נשבה ע"י חיילי פלוגה ג' והועבר למפקדת האוגדה שהתמקמה בסמוך. תופעה אחרת אותה חוינו באותו היום היו הליקופטרים מצריים מסוג MI4 – MI6 אשר הגיחו מעלינו בגובה נמוך ביותר כשהדלת האחורית שלהם פתוחה וצוות המסוק מגלגל דרכה חביות דליקות אשר התפוצצו עם פגיעתן בקרקע. המראה העיד על המצוקה ואזלת היד המצרית נוכח ראש הגשר המתרחב. כוחות גדולים שלנו שהיו פרוסים בכל האזור, פתחו באש מכל הכלים וכל ההליקופטרים הללו נפגעו והתרסקו לקרקע על צוותיהם. את הלילה העביר הגדוד בחניון לילה באזור "גשירה" במפגש הצירים "חבית" ו - "ורדית".

יום שישי - 19.10.73

עם בוקר הגדוד נע צפונה לכיוון ציר "נורה" לכיבוש גשרים על תעלת המים המתוקים באזור "נורה" 30. הגדוד נפרס באזור סגול 333 וירה משם לעבר בסיסי הטילים אדום 6617 ואדום 6620. במהלך היום ספג הגדוד אש ארטילרית ממנה נהרג גדליהו קוברי, לוחם חרמ"ש מפלוגת "מכנס". באותו יום איבדה פלוגת "מכנס" לוחם נוסף, אלברט יעקב שנהרג בהפצה אווירית. עם ערב נע הגדוד לאחור והתארגן לחניון לילה באזור "גשירה". כח של שתי מחלקות מפל' ג' בפיקוד הסמ"פ שמואל ארז נשאר באזור סגול 333, כח קדמי לאבטחת החניון הגדודי מכיוון צפון.

יום שבת - 20.10.73

עם בוקר הועבר האזור שמצפון לציר "ורדית" לפיקוד חטיבה 14. לאזור הגיע גדוד טנקים בפיקוד אברהם אלמוג והכח בפיקוד סמ"פ ג' שהיה בעמדות באזור סגול 333 הוכפף אליו. במהלך היום נפתחה על הכח של פל' ג' אש טילים מכיוון החיץ החקלאי שמצפון. באש זו נפגע הטנק של אברהם רייס ואיש הצוות יעקב גורגוב נפצע קשה. הטנק נדלק ועלה באש. בלילה התארגן הגדוד בחניון לילה באזור ציר "ורדית" 37. בשעת לילה מאוחרת נתקל כח חי"ר נסוג של הצבא המצרי בחניון. נפתחה לעברו אש והוא סבל מנפגעים רבים שטופלו במשך שעות רבות ע"י הצוות הרפואי הגדודי בפיקוד ד"ר שמעון בר מאיר.

ימים ראשון - 21.10.73 ושני - 22.10.73

הגדוד שיפר עמדות לכוון צפון ומערב והתייצב מצפון וממערב לצומת הדרכים של הצירים "ארזל" ו"ודאות". בליל ה- 21.9 נפתחה אש ארטילרית לעבר החניון הגדודי. יהושע לוי ז"ל שהיה נהג זחל"מ במחלקת החימוש הגדודית נפגע מרסיס ונהרג.

בעמדות אלה נכנסה הפסקת האש הראשונה ב 22.10.73.

טקס סיום המלחמה בגדוד. מימין המג"ד סא"ל גיורא לב, באמצע מפקד האוגדה אלוף אריאל שרון, מוסתר מפקד החטיבה אל"מ חיים ארז

מאוקטובר 73 עד סוף פברואר 74

הגדוד קיבל אחריות על הגבול החדש עם הכוחות המצריים בגזרה שממערב לשדה התעופה הצבאי בפאיד. התקיימו מספר "ימי קרב" עם הכוחות המצריים בניסיון לקביעת "עובדות בשטח". לגדוד לא היו נפגעים בתקריות אלה. בתקופה זאת הגדוד קיים גם אימוני צליחה עם כוחות ההנדסה הימית בבסיס חיל הים בפאנארה שמדרום לפאיד. כמו כן נעשו סיורים לאורך התעלה, לעיר סואץ ולנקודת הק"מ ה- 101 שם התקיימו השיחות על הפרדת הכוחות והנסיגה לסיני.

21.2.74

הגדוד יחד עם גדוד הצנחנים שהיה שותף לצליחה התכבדו להיות האחרונים לפנות את אדמת מצרים. פל' ג' שצלחה ראשונה מכוחות השריון השתתפה בטקס עם הצנחנים להורדת הדגל מהגדה המערבית בסמוך לנקודת הצליחה. אחה"צ חזרנו בפעם האחרונה על הגשר היבשתי שנבנה על תעלת סואץ ע"י חיל ההנדסה.

פלוגה ג' "מנקה" את בסיס הטילים ממערב לפאיד לקראת הפינוי ממצריים

פלוגה ג' משתתפת בטקס הורדת הדגל באפריקה יחד עם הצנחנים

פלוגה ג' חוזרת לסיני על הגשר היבשתי

סוף דבר

את הדרך חזרה לישראל עשינו הפעם על גבי מובילי טנקים ולא על זחלים. כדי להסיר את ה"חלודה" ולהתכונן ליום פקודה, הגדוד קיים אימון אינטנסיבי שהתחיל באזור שיבטה והסתיים במחסני החירום החטיבתיים בשדה תימן מצפון לב"ש. באימון זה לא היה שום מחסור בצידוד ובתחמושת אותם חוונו בימי הקרבות הראשונים. את הטנקים החזרנו למחסנים שהיו ריקים כשהתגייסנו כאשר הכשירות שלהם עולה עשרות מונים על מצבם כשנמסרו לנו בגוליס שישה חודשים לפני כן.

הנופלים

הגדוד איבד במלחמה חמישה מלוחמיו :

בוטבול יעקב ז"ל - פלוגה ג' - נפל ב- 9.10.73 בקרב על "חמוטל"

יעקב אלברט ז"ל - פלוגת "מכנס" - נפל ב- 19.10.73 מהפצצה על כוחותינו מול איסמעיליה

לוי יהושע ז"ל - חוליה טכנית גדודית - נפל ב- 21.10.73 מירי ארטילרי על כוחותינו ממערב לתעלה

מלול דוד ז"ל - פלוגה ג' - נפל ב- 9.10.73 בקרב על "חמוטל"

קוברי גדליהו ז"ל - פלוגת "מכנס" - נפל ב- 19.10.73 מירי ארטילרי על כוחותינו מול איסמעיליה

יהי זכרם ברוך !

מצבת הזיכרון לחללי חטיבה 421 באתר היחידות בלטרון

החומר נאסף ממפקדי וחיילי הגדוד. נכתב ונערך ע"י יונתן אדרת - סמ"פ/ מ"פ פלי ג'.